

Kinga Gruziel

Katedra Ekonomii i Polityki Gospodarczej
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Opodatkowanie rolnictwa w krajach Unii Europejskiej¹

Wstęp

Opodatkowanie rolnictwa jest aspektem polityki podatkowej, będącej sposobem oddziaływania państwa na podległe podmioty w taki sposób, aby zapewnić dochody budżetowe umożliwiające realizowanie celów o charakterze gospodarczym i społecznym. Współczesne systemy podatkowe pełnią istotną rolę w procesach ekonomicznych, znacząco wpływając na kondycję podmiotów uczestniczących w procesie gospodarowania oraz stymulując konkurencyjność danego kraju. Systemom podatkowym przypisywane są funkcje: stabilizacji dochodów budżetu państwa, wspomagania rozwoju sektorów gospodarczych poprzez uznaniową politykę fiskalną, kształtowania procesu prywatyzacji gospodarki publicznej, tworzenia warunków do oszczędzania zasobów, akumulacji kapitału oraz oszczędności gospodarstw domowych [Rosiński 2008, s. 38].

Sprawny system podatkowy charakteryzuje pięć cech określanych jako požądane [Stiglitz 2004, s. 550–551]:

- efektywność ekonomiczna zapewniająca skuteczną alokację zasobów,
- prostota administracyjna,
- elastyczność umożliwiającą sprawne reagowanie na zmiany warunków gospodarowania,
- odpowiedzialność polityczna,
- sprawiedliwe traktowanie poszczególnych jednostek współtworzących system podatkowy.

W literaturze przedmiotu kwestie opodatkowania rolnictwa traktowane są dwójako. Ekonomiści rolnictwa traktują specyfikę niniejszego sektora (m.in. sezonowość, przestrzenność, warunkowanie czynnikami biologicznymi i przyrodniczymi) jako wyróżnik warunkujący funkcjonowanie tego segmentu gospodar-

¹Praca naukowa finansowana ze środków na naukę w latach 2009–2011 jako własny projekt badawczy MNiSW nr N N113 032535.

ki. Coraz częściej współczesne teorie traktują rolnictwo jako integralny element procesu wzrostu gospodarczego [Tomczak 2005, s. 9].

Sprawiedliwy system podatkowy nie dyskryminuje żadnego podatnika ani nie oddziałuje negatywnie na zachowania gospodarcze, nie ogranicza również zdolności kreowania dochodu i nie narusza majątku podatnika. W tej kategorii mieści się także neutralność podatków, co oznacza, że system podatkowy nie powinien ograniczać zachowań prorozwojowych.

Współczesne systemy opodatkowania rolnictwa w Unii Europejskiej (UE) kształtowały się w okresie powojennym. W większości krajów wysoko rozwiniętych przeprowadzono reformy podatkowe dostosowujące ustawodawstwo do współczesnego poziomu rozwoju gospodarczego. Preferencyjne traktowanie rolnictwa w kwestiach podatkowych jest uzasadnione uzależnieniem produkcji rolniczej od czynników przyrodniczo-klimatycznych. W krajach UE rolnicy na ogół podlegają tym samym regulacjom podatkowym co inne grupy społeczno-zawodowe. Działalność rolnicza podlega głównie podatkowi dochodowemu od wypracowanych dochodów, a odmienne rozwiązania konstrukcyjne skutkują mniejszymi obciążeniami fiskalnymi.

Cel i metody badań

Celem opracowania jest określenie zasad i zakresu opodatkowania gospodarstw rolniczych w wybranych krajach Unii Europejskiej. Przedstawiono główne wzorce opodatkowania oraz najistotniejsze konstrukcje podatkowe w rolnictwie krajów UE. Do potrzeb analizy dokonano celowego wyboru krajów będących przedmiotem dedukcji. Kryterium doboru stanowiło zróżnicowanie założeń i funkcjonowania opodatkowania rolnictwa. Analizę przeprowadzono na podstawie dostępnej literatury przedmiotu dotyczącej podjętej tematyki badawczej. Przedstawiono ogólne założenia opodatkowania rolnictwa w Unii Europejskiej oraz schematy opodatkowania dochodów uzyskiwanych tytułem prowadzenia działalności rolniczej. Zaprezentowano dwa obowiązujące modele opodatkowania dochodów: opodatkowanie na zasadach ogólnych oraz opodatkowanie preferencyjne.

Modele opodatkowania rolnictwa w UE

Podatek rolny występuje w wielu krajach UE i jest elementem systemów podatkowych funkcjonujących w danym państwie. Cechą charakterystyczną podatku rolnego nie jest fakt powiązania z potencjalnym lub rzeczywistym dochodem

rolniczym, a powiązanie z działalnością rolniczą. Konstrukcje, które są stosowane w UE mają zróżnicowany charakter – podatku dochodowego, majątkowego, przychodowego, produkcyjnego oraz formę mieszaną [Podstawka 1995, s. 24–26]. Powszechną zasadą jest traktowanie podatku rolnego jako instrumentu polityki ekonomicznej, gospodarczej i fiskalnej, między innymi poprzez kształtowanie wysokości dochodów uzyskiwanych przez rolników.

W większości krajów UE systemy opodatkowania rolnictwa nie są wyodrębnione z systemów funkcjonujących w danym państwie. Opodatkowaniu podlegają dochody uzyskiwane z działalności rolnej. Ze względu na specyfikę rolnictwa często stosowane są konstrukcje służące zmniejszeniu ciężaru podatkowego ponoszonego przez rolników.

W UE dochody uzyskiwane przez rolników pierwotnie były opodatkowane według schematu majątkowego – wyznaczano średnie dochody na podstawie posiadanej powierzchni lub pogłowia zwierząt. Taki system opodatkowania odpowiadał pierwotnemu charakterowi rolnictwa. Obecnie gospodarstwa przekształciły się w wyspecjalizowane przedsiębiorstwa produkcyjne i to przyczyniło się do rezygnacji z majątkowej konstrukcji podatku rolnego. Podatek rolny jest zróżnicowany przez przyjęcie odmiennych zasad ustalania podstawy opodatkowania, czy różnych definicji przychodów i kosztów.

W UE zastosowanie znalazły dwa modele opodatkowania [Przygodzka 2006, s. 208]:

- dochody uzyskiwane z działalności rolniczej są traktowane na równi z pozostałymi dochodami (Wielka Brytania, Irlandia, Dania, Szwecja),
- dochód uzyskiwany z produkcji rolniczej obliczany jest według odmiennych reguł (Niemcy, Francja, Włochy).

Ważną cechą systemów opodatkowania rolnictwa w większości krajów unijnych jest brak obowiązku prowadzenia rachunkowości, ale wybrane państwa stosują system zachęt do prowadzenia księgowości (m.in. możliwość odliczania od przychodów kosztów obsługi księgowej – Francja, Niemcy, Holandia).

W modelach opodatkowania rolnictwa w UE za podstawę opodatkowania przyjmuje się dochód netto, rozumiany jako przychód z działalności rolniczej pomniejszony o koszty poniesione w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Należy podkreślić, że w większości państw europejskich, odmiennie niż w polskim systemie podatkowym, do podstawy opodatkowania wliczane są środki pomocowe otrzymywane zarówno z budżetów krajowych, jak i z UE.

W krajach UE wyodrębnia się trzy najważniejsze konstrukcje obciążające rolnictwo. Pierwszą grupę stanowią podatki dochodowe, w tym osobisty podatek dochodowy obciążający osoby fizyczne oraz podatek korporacyjny odnoszący się do osób prawnych. Cechą charakterystyczną podatków dochodowych jest nawiązanie bezpośrednio do nadwyżki ekonomicznej w postaci wypracowa-

nego dochodu. Wśród podatków majątkowych tworzących drugą grupę należy wymienić podatek od nieruchomości, podatek od przeniesienia własności oraz podatek od sprzedaży. Wśród konstrukcji podatków majątkowych mających zastosowanie w UE można ponadto wyodrębnić podatki od posiadania majątku lub jego części (od nieruchomości, rolnej) oraz od przyrostu majątku (od spadków i darowizn). Trzecią grupę najistotniejszych konstrukcji podatkowych w UE tworzą podatki pośrednie, z najbardziej efektywnym i w najwyższym stopniu zharmonizowanym podatkiem od towarów i usług.

Opodatkowanie dochodów z działalności rolniczej na zasadach ogólnych

W grupie krajów UE, w których opodatkowanie rolnictwa podlega zasadom ogólnym można wymienić Wielką Brytanię i Irlandię. W angielskim systemie podatkowym dochody uzyskiwane z działalności rolniczej nie są traktowane preferencyjnie, a gospodarstwa rolnicze nie podlegają szczególnym zasadom podatkowym. W tym systemie prawa nie ma precyzyjnej definicji dochodu. Występujące kategorie przychodów ujęte są w sześć cedeł określonych symbolami od A do F, wstępnie opodatkowane podatkiem proporcjonalnym, a następnie podatkiem progresywnym. Zgodnie z brytyjskim prawem podatkowym, działalność rolnicza jest uwzględniona w cedule D1, czyli jest zaliczana do działalności handlowej. Stawki podatku w zależności od osiągniętego dochodu kształtują się w przedziale od 10 do 40%.

Rolnicy w Wielkiej Brytanii w kwestiach podatkowych traktowani są na równi z pozostałymi podatnikami. Korzystają z prawa do pomniejszania dochodu o ustalone ustawowo kwoty, ale, tak jak pozostali przedsiębiorcy, zobowiązani są do prowadzenia rachunkowości. Podstawą opodatkowania działalności rolniczej jest dochód netto skorygowany o koszty związane z prowadzeniem produkcji rolnej. Podstawą określania dochodu rolnika i podatku należnego budżetowi państwa są księgi rachunkowe.

W brytyjskim systemie podatkowym obowiązującym rozwiązaniem jest możliwość szacowania dochodu do opodatkowania na podstawie średniej z dwóch lat. Wśród mogących skorzystać z tej możliwości ustawodawca wymienia rolników, artystów i pisarzy. Szczególne rozwiązania odnoszą się do podatników, dla których działalność rolnicza nie jest głównym rodzajem działalności gospodarczej. Straty powstałe w związku z działalnością rolniczą mogą oni odliczać na łagodniejszych zasadach niż rozliczający się według reguł ogólnych. Możliwość rozliczania strat w rolnictwie może być stosowana w ciągu 5 kolejnych lat. Rozwiązanie to pomniejsza wartość obciążeń fiskalnych. Formą

preferencji podatkowej jest również możliwość odliczania od dochodu przed opodatkowaniem części poniesionych kosztów. Ustawodawca brytyjski przewiduje możliwość dokonania odpisów na fundusz inwestycyjny w wysokości 25% dochodu rocznie.

W Irlandii, podobnie jak w Wielkiej Brytanii, dochody z prowadzenia działalności rolniczej traktowane są na równi z dochodami osiąganymi z innych źródeł i podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od dochodów osobistych. Rolnicy będący osobami fizycznymi płacą podatek dochodowy od osób fizycznych jeśli gospodarstwo jest prowadzone jako przedsiębiorstwo, a dochód podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. Gospodarstwa prowadzone w formie spółek osobowych nie podlegają opodatkowaniu jako takie, a opodatkowaniu podlegają dochody poszczególnych udziałowców.

W irlandzkim systemie podatkowym dochody podlegające opodatkowaniu pogrupowano w cztery główne schematy:

- C – odsetki,
- D – dochody z własności, handlu, działalności gospodarczej, dochody niezaliczane do innych schematów,
- E – dochody z tytułu zatrudnienia, emerytury,
- F – dochody uzyskane z budżetu państwa.

Podatek dochodowy od osób fizycznych obciąża wszystkie dochody osiągnięte przez osoby fizyczne i wspólników spółek osobowych. Podstawowa stawka podatku dochodowego od osób fizycznych wynosi 20%, a stawka podwyższona 42%. Wysokość dochodów opodatkowana według stawki podstawowej jest uzależniona od statusu osoby fizycznej. Dochody przekraczające określone kwoty są obciążone stawką podwyższoną. Podatek należny od osób fizycznych obniża kwota wolna od podatku, której wysokość jest uzależniona od kategorii podatnika (osoby rozliczające się indywidualnie, małżonkowie rozliczający się wspólnie). W Irlandii przyjęto brytyjską zasadę płacenia podatku PAYE (pay as you earn – płać jak zarabiasz). Podatek pracownika jest potrącany przez jego pracodawcę. Osoby samozatrudnione, prowadzące samodzielną działalność gospodarczą są zobowiązane do uiszczania podatków poprzez system samodzielnego rozliczania – Self Assessment [Andersen i in. 2002, s. 71].

Formą preferencji podatkowej dla rolników w Irlandii jest wybór sposobu obliczania dochodu do opodatkowania. Dochód podlegający opodatkowaniu można określać na podstawie zapisów ksiąg rachunkowych, lub na podstawie przeciętnego dochodu z trzech poprzednich lat. Wybór formy uproszczonej obliguje rolnika do stosowania tego rozwiązania przez okres minimum 3 lat. Rolnikom, podobnie jak pozostałym grupom podatników, oprócz kwoty zwolnionej z opodatkowania przysługuje możliwość skorzystania z ulg od dochodu z tytułu wychowywania dzieci.

W grupie dodatkowych korzyści podatkowych przysługujących rolnikom w Irlandii przewidziano możliwość obniżenia dochodu do opodatkowania z tytułu zakupu budynków gospodarczych (15% całkowitych wydatków poniesionych w ciągu sześciu lat i 10% w siódmym roku), obniżenia podatku na skutek niskich dochodów, stanu zdrowia i wieku podatnika. Rolnicy dokonujący inwestycji o charakterze proekologicznym mogą wykorzystać dodatkowy instrument podatkowy w postaci odliczeń poniesionych kosztów (w wysokości nie większej niż 50% poniesionych wydatków). W prawodawstwie irlandzkim funkcjonuje rozwiązanie zachęcające do przekazywania gospodarstw młodym rolnikom. Na okres czterech lat po dokonaniu transferu ziemi rolnikowi przysługuje 100% ulgi inwentarzowej. Irlandzki system podatkowy przewiduje możliwość preferencji podatkowych dla rolników zmniejszających emitowanie zanieczyszczeń do środowiska. Polityka ekologiczna jest premiowana zwłaszcza w odniesieniu do rolników posiadających plany zarządzania produkcją odpadów. W pierwszym roku rolnik może odliczyć 50% poniesionych wydatków. Pozostałą wartość nakładów inwestycyjnych może odpisać przez siedem kolejnych lat. W grupie wydatków zaklasyfikowano koszty przechowania, wody, gnojowicy oraz niektóre rodzaje budynków gospodarczych [Andersen i in. 2002, s. 72].

Preferencyjne opodatkowanie dochodów z działalności rolniczej w UE

Wśród krajów UE, w których zastosowano preferencyjne traktowanie rolnictwa w kwestiach podatkowych można wymienić m.in. Austrię, Niemcy i Włochy. W rozwiązaniach austriackiego systemu podatkowego dochody z działalności rolniczej prowadzonej przez osobę fizyczną podlegają podatkowi dochodowemu od osób fizycznych. Działalność rolnicza podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym według skali progresywnej, a stawki podatku Einkommensteuer zawierają się między 0–50%. Gospodarstwa rolnicze posiadające osobowość prawną podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych ze stawką 25%.

W opodatkowaniu działalności rolniczej w Austrii przedmiotem opodatkowania jest uzyskany dochód, określony jako wartość przychodów pomniejszonych o koszty poniesione w celu uzyskania tych przychodów i specjalne potrącenia. Podstawową formą preferencji dla gospodarstw rolnych jest możliwość prowadzenia uproszczonej rachunkowości. Możliwość ta jest przewidziana dla gospodarstw o najniższej wartości przychodów i o najmniejszej wartości szacunkowej. Jednostki uzyskujące najniższy poziom przychodów są uprawnione do korzystania z tej formy premiowania, ale tylko wtedy, gdy obroty w kolejnych

latach nie osiągną wartości 400 tys. euro. Przekroczenie tej kwoty powoduje automatycznie konieczność prowadzenia pełnej rachunkowości. Drugą grupę gospodarstw korzystających z preferencji stanowią jednostki, których wartość szacunkowa nie przekracza 150 tys. euro. Wskaźnik ten określa potencjał produkcyjny gospodarstwa, jednak nie odpowiada jego wartości rynkowej. Wartość szacunkową gospodarstwa określają odpowiednie władze podatkowe na podstawie obowiązujących reguł i norm. Prowadzący gospodarstwa o niskiej wartości szacunkowej mogą wybrać ryczałtową formę rozliczania uzyskanych dochodów. Rolnicy w gospodarstwach o wartości szacunkowej pomiędzy 65,5–150 tys. euro mają prawo do traktowania 70% uzyskanych przychodów, jako koszty ich uzyskania. W jednostkach, których wartość szacunkowa nie przekracza 65 tys. euro podatek jest określany na podstawie wartości szacunkowej gospodarstwa zgodnie z poniższymi zasadami:

- poniżej 15,5 tys. euro, stawka podatku wynosi 37% wartości gospodarstwa,
- 15,5–36,5 tys. euro, stawka podatku wynosi 41% wartości gospodarstwa,
- 36,5–65 tys. euro, stawka podatku wynosi 45% wartości gospodarstwa.

Od 2004 roku w austriackim systemie podatkowym funkcjonuje rozwiązanie skierowane do podmiotów prowadzących działalność rolniczą. Reinwestowanie wypracowanych zysków w kwocie nieprzekraczającej 100 tys. euro pozwala na stosowanie stawki podatkowej pomniejszonej o połowę. Ponadto prowadzący działalność rolniczą mogą wybrać indywidualnie ustalony rok podatkowy mimo tego, że ogólnie obowiązującym okresem podatkowym jest rok kalendarzowy.

W niemieckim systemie podatkowym funkcjonuje konstrukcja podatku rolno-gospodarczego opartego na kategorii dochodu. Preferencje podatkowe odnoszące się do rolnictwa dotyczą m.in. prowadzenia ksiąg rachunkowych, wyłączeń i obniżek stawek podatkowych. Niemieckie ustawodawstwo wymienia 7 głównych źródeł przychodów, z których dochód podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, a wśród nich znajduje się działalność w zakresie rolnictwa i leśnictwa. Aby działalność podatnika w zakresie rolnictwa mogła być uznana za podlegającą opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych musi być podjęta i prowadzona z zamiarem osiągnięcia zysku, wykonywana na własny rachunek, mieć charakter ciągły, dodatkowo powinna być związana z uczestnictwem w ogólnym obrocie gospodarczym [Hybka 2005, s. 14]. Za dochody z produkcji rolniczej i leśnej uważa się m.in. przychody uzyskane z uprawy roślin ogrodniczych, sadowniczych, winorośli, hodowli zwierząt gospodarskich, użytkowania ziemi. W Niemczech podatek dochodowy płacony przez rolników jest konstrukcją opartą na stawkach progresywnych.

Rozwiązania niemieckiego systemu podatkowego przewidują wsparcie dla rolnictwa poprzez wprowadzanie specjalnych systemów szacowania dochodu z działalności rolniczej, zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz wyłączeń

i obniżek stawek podatkowych. Dochody z prowadzenia działalności rolniczej mogą być wyznaczone według czterech metod:

- na podstawie prowadzonych ksiąg rachunkowych (dochód stanowi różnica między aktywami gospodarstwa na koniec bieżącego roku, a aktywami gospodarstwa na koniec roku ubiegłego, skorygowany odpowiednio o zmniejszenia lub zwiększenia),
- na podstawie posiadanych zasobów, tzw. uproszczona księgowość,
- na podstawie metody liniowej opartej na ekonomicznej wartości ziemi,
- na podstawie wyceny dochodu przeprowadzonej przez organy władzy skarbowej.

W Niemczech najczęściej dochody określane są z wykorzystaniem metody liniowej, co wynika z faktu, że stosując to rozwiązanie dochód jest niższy od kwoty obliczonej na podstawie ksiąg rachunkowych [Przygodzka 2006, s. 209].

Obowiązującą w niemieckim systemie podatkowym jest progresywna skala podatkowa, a stawki podatku zawierają się pomiędzy 15 a 42%. Funkcjonującym rozwiązaniem jest kwota wolna od podatku obowiązująca wszystkich podatników, w tym i rolników, ale jest ona odmienna w zależności od kategorii podatnika. Charakter preferencyjny w niemieckim rolnictwie mają również stosowane systemy zachęt polegające m.in. na umożliwieniu właścicielom gospodarstw rolnych odliczenia kosztów związanych z obsługą księgową.

Uzyskiwane dochody z prowadzenia działalności rolniczej we Włoszech są zaliczane do kategorii opodatkowanych podatkiem dochodowym, ale są traktowane w sposób preferencyjny. Dochód podlegający opodatkowaniu jest ustalany w odrębny, bardziej korzystny sposób niż to ma miejsce w pozostałych rodzajach dochodów. We Włoszech dochody podlegające opodatkowaniu podzielono na sześć kategorii:

- dochody z posiadania nieruchomości, w tym dochody z działalności rolniczej i leśnej,
- dochody z inwestycji kapitałowych,
- dochody z tytułu stosunku służbowego,
- dochody ze świadczenia usług i działalności gospodarczej,
- dochody z handlu i przemysłu,
- dochody z innych źródeł.

Podstawę odliczenia podatku w rolnictwie tworzą tzw. wartość katastralna ziemi i dochód, który obejmuje:

- dochód z produkcji rolnej określanej jako dochód rolny,
- dochód gruntowy utożsamiany z rentą gruntową i uzależniony od jakości ziemi.

Podatnicy podatku dochodowego, w tym również rolnicy, mogą odliczyć od dochodu do opodatkowania ulgi związane z utrzymaniem członków rodziny (żony

i małoletnich dzieci) oraz określaną corocznie kwotą tzw. minimum życiowego. We włoskim systemie podatkowym każdy podatnik ma prawo odliczyć od ogólnego dochodu 19% udokumentowanych wydatków poniesionych na leczenie, odsetki od kredytów hipotecznych oraz darowizny na rzecz organizacji charytatywnych.

Rozwiązania systemu podatkowego obowiązującego we Włoszech przewidują dwa sposoby opodatkowania dochodów z produkcji rolnej: zasady standardowe obowiązujące wszystkich podatników oraz preferencyjne, oparte na wartościach katastralnych obowiązujących właścicieli gospodarstw rolnych. Te rozwiązania sprzyjają łagodniejszemu opodatkowaniu rolnictwa względem innych działów gospodarki. Normy katastralne nieuwzględniające poniesionych nakładów inwestycyjnych, bieżących wydatków i zysków osiągniętych w wyniku prowadzonej produkcji, znacząco obniżają obciążenia podatkowe, ale jednocześnie hamują przemiany strukturalne rozdrobnionego rolnictwa [Serowa, Khramowa, Maslenkova 2000, s. 11].

Wnioski

W opracowaniu przedstawiono funkcjonujące w wybranych krajach Unii Europejskiej modele opodatkowania rolnictwa z uwzględnieniem szczególnych rozwiązań dotyczących gospodarstw rolnych. Na podstawie przeprowadzonych badań sformułowano następujące wnioski:

1. W krajach UE objętych analizą stosowane są podobne systemy opodatkowania dochodów. Zasadniczo dochody uzyskiwane z działalności rolniczej podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym, a różnice dotyczą rozwiązań przyjętych w zakresie sposobu określania dochodu.
2. W większości krajów UE gospodarstwa rolne prowadzone są w formie gospodarstw rodzinnych, nieposiadających osobowości prawnej, a dominującym podatkiem jest podatek dochodowy od osób fizycznych. Obowiązujące rozwiązania potwierdzają równe traktowanie w kwestiach podatkowych rolników i pozostałych podatników. Potwierdza to bezpodstawność traktowania rolnictwa jako enklawy gospodarczej.
3. W systemach podatkowych UE najczęściej wykorzystywanymi formami preferencji są uproszczone formy rachunkowości. W rozwiązaniach konstrukcji podatkowych UE wspieranie rolnictwa nie ogranicza się do zwolnienia z obowiązku podatkowego, ale polega na wprowadzaniu pewnych ułatwień i usprawnień, które motywują podatników m.in. do zwiększania aktywności gospodarczej.
4. W krajach UE, w przeciwieństwie do polskich rozwiązań, subsydia przyznawane rolnikom przez UE podlegają opodatkowaniu według trzech sche-

matów: subsydia wliczane do dochodu podlegającego opodatkowaniu (Holandia), podlegające opodatkowaniu według ustalonej stawki (Belgia) oraz podlegające opodatkowaniu tylko do określonych granic (Hiszpania).

Literatura

- ANDERSEN F., ASHEIM L., MITTENZWEI K., VEGGELAND F.: *Taxation of a Agriculture in selected countries. Study of United States, Canada, Australia, Germany, United Kingdom, Ireland, France, Switzerland, and Italy with relevance to the WTO*. Norwegian Agricultural Economics Research Institute, Oslo 2002.
- SEROWA E., KHRAMOWA I., MASLENKOWA U.: *Taxation in Agriculture*, Institute for the Economy in Transition, Moscow 2000.
- HYBKA M.: *Opodatkowanie dochodów osób fizycznych w Republice Federalnej Niemiec*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2005.
- TOMCZAK F.: *Gospodarka rodzinna w rolnictwie: uwarunkowania i mechanizmy rozwoju*. Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa, Warszawa 2005.
- PODSTAWKA M.: *Opodatkowanie rolnictwa i perspektywy jego zmian w Polsce*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 1995.
- ROSIŃSKI R.: *Polski system podatkowy. Poszukiwanie optymalnych rozwiązań*. Centrum Doradztwa i Informacji Difin Sp. z o.o., Warszawa 2008.
- STIGLITZ J. E.: *Ekonomia sektora publicznego*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.

Taxation of agriculture in the UE

Abstract

The paper identifies the main objectives of taxation of agriculture in selected countries of the European Union. Presents selected solutions of taxation of agriculture in general and preferential terms.

Taxation of income from agricultural activities is a natural direction of changes in tax systems. Tax policy in the EU, in relation to agriculture, to the extent possible effect to the principle of fair taxation. Diversifying the EU rules and tax structure allows the taxation of income from agricultural activities without compromising the ability of farm development. Special treatment of agriculture in the fiscal dimension is expressed through the tax structure elements (relief, exemptions, exclusions).